

De vocabulis in antiquis Arabum carminibus et in corano peregrinis

<https://hdl.handle.net/1874/235701>

DE VOCABULIS IN ANTIQUIS
 ARABUM CARMINIBUS ET IN CORANO
 PEREGRINIS.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM SCRIPSIT ET CONSENSU ET AUCTORITATE

AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

IN

ALMA UNIVERSITATE LITERARUM VIADRINA

AD

VENIAM DOCENDI RITE IMPETRANDAM

Die IX. mensis Martii MDCCCLXXX.

PUBLICE DEFENDET

SIGISMUNDUS FRAENKEL,

PHIL. DR.

ADVERSARIORUM PARTES SUSCIPIENT

M. GASTER, Phil. Dr.

E. SCHWAN, Phil. Dr.

LUGDUNI BATAVORUM, E. J. BRILL.

MDCCCLXXX.

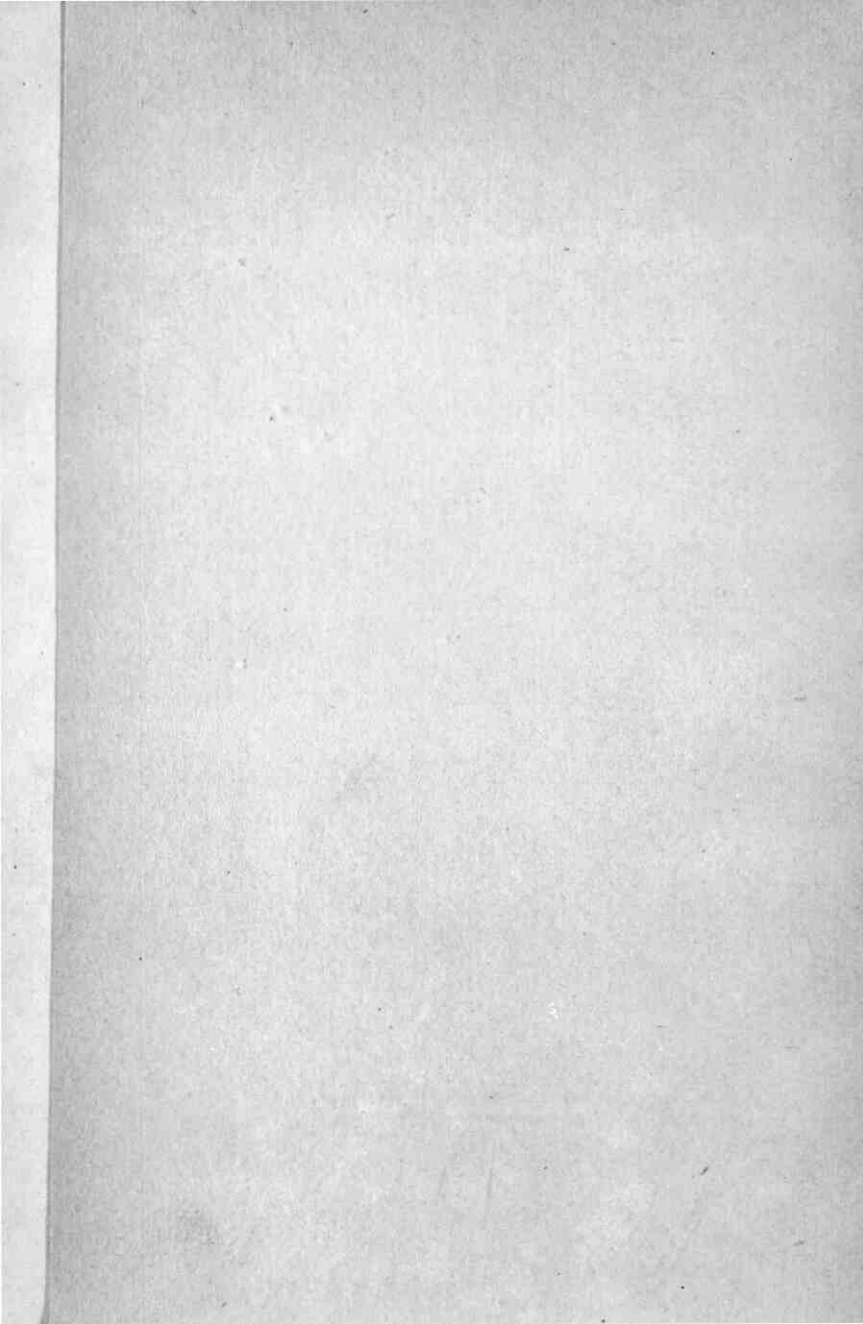
HOUTSMA

Br. qu.

81

Legaat
Prof. Dr. M. Th. Houtsma
1851 - 1943

Homburg Br. gn. 81

DE VOCABULIS IN ANTIQUIS
ARABUM CARMINIBUS ET IN CORANO
PEREGRINIS.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM SCRIPSIT ET CONSENSU ET AUCTORITATE

AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

IN

ALMA UNIVERSITATE LITERARUM VIADRINA

AD

VENIAM DOCENDI RITE IMPETRANDAM

Die IX. mensis Martii MDCCCLXXX.

PUBLICE DEFENDET

SIGISMUNDUS FRAENKEL,

PHIL. DR.

ADVERSARIORUM PARTES SUSCIPIENT

M. GASTER, Phil. Dr.

E. SCHWAN, Phil. Dr.

LUGDUNI BATAVORUM, E. J. BRILL,

MDCCCLXXX.

Lugd. Bat., ex Typographeo E. J. BRILL.

AVUNCULO CARISSIMO

S. S. ROSENSTEIN,

MEDICINAE PROFESSORI ORD. IN UNIV. LUGDUNO BATAVA SACRUM.

PRAEFATIO.

Pauca mihi his plagulis praemittenda sunt. Ac primum quidem profiteor, non mihi in animo fuisse in prooemio omnia vocabula in antiquis carminibus peregrina enumerare. — Loci allati e carminibus antemammedanicis sumti sunt, exceptis iis, quos uncis quadratis seclusi. Sex poëtas secundum editionem Ahlwardtianam citavi. (App. = Appendix). — Quae Th. Nöldeke praeceptor carissimus litteris benigniter mecum communicavit, nota Nöld. signavi. — In indice ea vocabula enumeravi, quae nondum tractata erant vel ad quorum explicationem novi quid attuli. Spero fore, ut totam hanc materiam, praecipue vocabula Aramaica in linguam Arabicam recepta accuratius et uberius in libro tractare possim, quo vernacula lingua uti mihi licebit. — Postremo oro rogoque, ne, si quae in hac dissertatione minus bene Latine dicta sunt, mihi crimini dentur.

COMPENDIA SCRIBENDI.

Ar. 'Ârûch Lexicon talmudicum.

Bekr. El-Bekrî geograph. Wörterbuch ed. Wüstenfeld.

- C. Castelli Lexicon Syriacum ed. Michaelis.
- Dozy. Dictionnaire détaillé des noms des vêtements des Arabes.
- Guidi. Della sede primitiva dei popoli Semitici.
- Ham. Hamâsa ed. Freytag.
- Ibn Hiš. Ibn Hišâm. Leben Muhammed's ed. Wüstenfeld.
- Kâm. The Kâmil of el-Mubarrad ed. Wright.
- Kit.-al-istik. Ibn Doreid Kitâb-al-istikâk ed. Wüstenfeld.
- Lag. G. A. Gesammelte Abhandlungen von P. de Lagarde.
- Lag. Sym. Symmicta von P. de Lagarde.
- Mu'arr. Ġawâliqis al-Mu'arrab ed. Sachau.
- Nöld. G. d. K. Geschichte des Qorâns von Th. Nöldeke.
- Nöld. M. G. Mandäische Grammatik von Th. Nöldeke.
- Nöld. Ṭab. Ṭabari Geschichte der Sassaniden übers. und
erl. von Th. Nöldeke.
- Şih. Al-Şihâh Lexicon Arabicum Bûlâq 1292. H.
- Z. Zeitschrift der Deutsch-Morgenländischen Gesellschaft.
-

I.

Linguam Arabicam vocabulis peregrinis abundare, inter omnes constat. Consentaneum est, Arabes qui subito magnam Asiae et Europae partem occuparunt, apud populos subactos multas et novas res cognovisse, quarum nomina in suum sermonem receperunt. Sed jam in antiquissimis Arabum carminibus magnum vocabulorum peregrinorum numerum invenimus, quibus probatur, Arabes jam ante Islamismum cum exteris gentibus, praecipue Aramaeis et Persis commercia habuisse. Arabes Hirenses Persis subactos multa ab his accepisse, revera nobis traditum est. Verisimile est, etiam Saracenos Romanos, quos Ammianus Marcellinus saepius commemorat, a Romanis quaedam mutuatos esse. Itaque non mirum est, quod jam in antiquis carminibus notitiam quandam institutorum Romanorum et Persicorum invenimus. Sed vocabula omnia, quae ab antiquis poetis usurpantur, apud Arabes vulgata fuisse, idcirco non concedi potest, ut omnes Arabes poëtae 'A'sāe aequales omnia in carminibus ejus vocabula peregrina intellexisse mihi verisimile non est. Immo hunc et alios poëtas saepius vocabula quaedam peregrina (praecipue Persica) بضمروية

الشعر adhibuisse persuasum habeo. Itaque Arabes recentiores maxime in his vocabulis interpretandis haesitant et interdum eorum interpretationes falsas esse intelligimus.

E nominibus vestimentorum peregrinis haec affero.

قَمِيص 'Amrḳ. 40, 27; 'A's. ap. Beḳr. 779, 9. Ham. 380, 1. (Dozy 371) est *καμισιον*. Cfr. Syr. *ܩܡܝܨܐ* C.

خَمِيصَة 'A's. Ṣiḥ. s. v. *خمن* (Dozy 170) ex Aram. *חמיתא* Mō'éd kâṭ. 23 (sic recte edd.; Ar. falso *חמיתא*) repetitum esse puto, quod in ipsa ling. Arab. non exstat, unde derivetur.

פְּרִיגָה Tar. 4,12. (Dozy 58) equidem cum פְּרִיגָה Ar. et Ṣabb. 120^a. i. e. paraganda (Syr. *ܦܪܝܓܐ* Joh. Eph. 82. i. e. *παρυγαυδων* Mand. *בר נרא* Nöld. M. G. 47) confero. Quibus vocibus significatio vocab. פְּרִיגָה ab ipsis Arabibus non accurate explicati constituitur. (פְּרִיגָה posteriore tempore »velum textum» significat).

جَوْدِيَاء 'A's. Mu'arr. 49 (Dozy 131) formam Aram. ostendere videtur cfr. *جوياء*, i. e. *ܩܘܕܝܐ*. Nescio an liceat hoc voc. a *ܩܘܕܝܐ* Payne Smith s. v. derivare.

سَبِيل 'Alḳ. 2,27; 'Ant. 20,18; 'Amrḳ. 52,14. Ṣiḥ. s. v. *قسطل* Ibn Hiš. 624,11. [Ham. 555,17] et verbum denominativum *تَسْبِيل* (forma respondens Syr. *ܩܘܕܝܐ* (Land, An. III. 205,5; 260,19) Zuh. 3,20. 'Ant. 20,2; Ibn Hiš. 701,17, Beḳr. 675,11 repetitum est e Pers. *شلوار* Lag. G. A. 206, Dozy 202. (Hoc vestimentum non idem esse ac *درع* 'Aus-ibn al Hiḡr (Ṣiḥ. s. v. *قسطل*) docet.

סְדִינָה Nāb. App. 56,5, receptum puto ex Aram. *סדינא*, quod ex Gr. *σινδών* corruptum esse constat; melius *سَدِينَا*

originem Graecam ostendit. (سَدَن et سَدِن verb. denom. formationes posteriores mihi videntur). Quod puto, سَدِين non genuinum esse, eo adjuvatur, quod praeterea formae سَدِيل et سَدَل 'Amrḳ 48,42 eadem significatione inveniuntur. (سَدَل »laxare" verbum denom. a سَدَل derivatum puto).

دَمْلُوج Tar. 4,60. [Ham. 347,25] sine dubio vox Arab. non est; cfr. دَمَلَج تَمَلَج (سِج s. v. عَج) et دَمَلَك, quas formas Gauh. affert. Fortasse originem habet Persicam.

فَدَام Nöld. Tab. 367, et verb. denom. قَدَم 'Alḳ. 13,41, vox Persica est פראם Spiegel die trad. Litter. der Parsen 413. Panniculum significat, quo os tegitur, ne sacrum quid inquinetur, cfr. 'Alḳ. 13,41, ووليد اعاجم... مفدوم. In sermone Arab. praeterea panniculum in ore vasis vinarii positum significat, quo vinum colatur. Kâm. 283,8. [Gauh. s. v. غَل in interpret. vers. Leb.] hinc قَدَم »colare" 'Alḳ. 13,42, (مُفَدَم) formatur. (Memorable est, فَدَام ab. Ar. recte conservari et recte explicari, s. v. פראם et s. v. פראם.) (Mand. פראם Nöld.).

زَنَار »cingulum Christianorum" Nâb. 14,10 est ζωνάριον Freyt. s. v., quod per Aram. ܙܢܐܪ C. זנאר Ar. (זנא i. e. ζώνη in Midr.) סנר ib. ad Arabes venit. Confusio literarum ז et ס in vocab. peregr. non offendit. (Forma זנא jam in libris Mišnicis invenitur, vid. Ar.).

تاج 'A's. Şiḥ. s. v. عود, Ibn Hiš. 44,17. Arabes non a Persis, sed ab Aram. recepisse puto, vid. ܐܘܘܢ et ܐܘܢ (jam in libr. Mišn. Ar.). Aram. a Persis acceperunt. Lag. G. A.

دَبَابُود 'A's. Mu'arr. 61, ult. e Pers. دویود ortum est; vid. Sachau ib.

دِخْرِیص 'A's. Mu'arr. 64,8, vocab. بَنِیْقَا (vid. Dozy 91) et لَبِنَة Sachau in annot. ad Mu'arr. 66 explicatum, sine dubio originem habet Persicam. In altera parte رِیس rês. Vull. s. v. »sutus'', inesse censeo; دِخ certo interpretari nequeo.

E materiis, quibus vestimenta conficiuntur, haec notanda sunt. كَتَان 'Amrk. 48,46. 'A's. Şih. s. v. شرب et کتن (ubi positum est لَصْرُورَة الشَّعْر, aliud exemplum Ġauh. s. v. کتن affert, cfr. etiam 'A's. Şih. s. v. و نى ubi بالتون pro بالتوانى poëtam posuisse Ġauh. judicat.) Ibn Hiš. 613,17 est Aram. كَتَان, C. cfr. קָטָן.

کُرسف Tar. 9,2. Lebîd Şih. s. v. غَلّ mihi idem esse videtur quod کُرسف »gossypium''. Non separandum est ab his vocibus کرباس, quod e ling. Pers. vel e Gr. ἀργασος derivare licet. Idem valet in کُرسف et کُرسف. (Ceterum etiam کُرسف »apium'' ex Aram. כּרספּ Ar. كرسف repetitum est).

سُنْدَس Şih. s. v. Mu'arr. 79,10, vocab. Pers. esse existimatur. Equidem nescio an hoc certum sit.

De دِمَقَس 'Amrk 48,10, Ham. 265,8, Hellen. τὸ μετὰξί. vid. Sach. in annot. ad Mu'arr. 34.

سِیْرَاء Nâb. 7,11 [Buḥarî ed. Krehl III, 489,14. Nöld.] sine dubio idem est quod سِیْرَاء Assem. B. O. I. 186. Not. سِیْرَاء Curet. Spicil. 13,21, Mand. שִׁירָא Nöld. M. G. 17 Not. 6, i. e. σιρικός. Accuratissime convenit שִׁירָא Targ.

Esth. 5,1, et ipsum pannum sericum significans. Arabes vocabulum nostrum varie, sed non recte explicarunt.

رازقی Zuh. 3,20, Leb. Şih. s. v. رزق sine dubio nisba est nominis Persici رزى, cujus posterior forma رازى est Mu'arr. 73 (Sic etiam nisba رازقى a nomine ساجستان ex antiquiore *sağzik* ortum est, cfr. رازقى C. 578. Mand. 𐭪𐭫𐭮𐭫𐭮 Nöld. M. G. 141; idem K conservatum est in رازقى arab. (جرامقة) Gauh. iudice genus vestimentorum, quae ex illa provincia exportabantur, significat. رازقى etiam genus dactylorum e provincia Raj. exportatorum nominatur. Gauh. ib.; رازقى commemoratur Fragment. Historic. ed. de Goeje 74). Cfr. Syr. رازقى Assem. Bibl. Or. I. 392, ubi falso N. pr. habetur (ib. III. I. 347; in provincia Susiana sita erat رازقى Nöld.). Commemoratur ib. I. 188.

سایرى 'Amrḳ. 26,12 Şih. s. v. Kit.-al-ist. 70,13, (var. lect. رازقى) mihi nisba nominis Pers. Sâpôr esse et pannum sericum significare videtur. (Cfr. کسروتى et خسروانى, quae et ipsa materias pannorum significant. Nöld.). Vid. etiam مالکى Harîrî Durra ed. Thorb. 94 infr. Arabes quomodo سایرى explicandum sit, plane ignorant. Aliam explicationem vid. de Goeje Gloss. ad geogr. s. v.

E nominibus gemmarum peregrinis haec noto.

جَوْوَرِ Hassân Kâm. 168,10. id. Ibn Hiş. 113,10 jamdudum recte cum Pers. جوهر collatum est.

زَبَرَجِدْ 'Alḳ. 4,3. Ṭar. 4,6, (carmen non genuinum) e Gr. ζαβραγδος ortum esse puto: quum زمرت originem Pers. os-

tendat. Ex hoc. voc. نرج Ibn Hiš 618,15. [Şih. s. v.] de-
curtatum puto.

ياقوت 'A's. Kâm. 139, 19 ex Aram. مكدل Land Anecd.
III. 20, 4; 32 ult. קנטר Ar., non, ut Freyt. vult, ex ipso
Gr. ὑάκινθος ortum est.

جمان 'Alk. 1,33. 'Ant. 19,5. Lebid Mu'all. 43 [Bekr.
296,13] jam Freyt. recte e Pers. گمان ortum esse dixit.

E nominibus instrumentorum musicorum peregrinis haec
affero. صنج 'A's. Mu'arr. 30 ult. صناجة Şih. s. v. جدا
(var. lect. Kit-al-ist. 96 رقاصه) jam a Freyt. cum Pers.
جندك confertur. Vid. autem Nöld. Z. 30.418.

نرېط 'A's. Mu'arr. ib. est βάρβυτον; نای نرم Sachau in
annot. 16. a Pers. nai nermak derivat.

E nominibus peregrinis aedificiorum et rerum ad aedi-
ficandum pertinentium haec notanda sunt. بلاط Mu'arr.
16,7. quod cum radice Arab. بلاط minime cohaeret, sine
dubio idem esse censeo, quod صلايم et פלשט Ar. i. e. πα-
λάτιον; بلاط »terra lateribus strata" Şih. s. v. nihil aliud
mihi videtur, quam פלשט Ar. (صلايم Martyr. II. 140
صلايم saepe, Nöld.) i. e. πλατεία »platea."

خونق nomen palatii celeberrimi Ham. 266 ult. i. q. κωνοκ
e lingua Pers. derivandum est; vid. Nöld. Tab. 79 annot. 3.

مجدل » turris" 'A's. Şih. s. v. جدر [Mu'arr. 146,13]
Bekr. 116. ult. equidem genuinam vocem Arab. esse non
puto. Ortum est ex Aram. מנדל.

قريد » later" Náb. 7.31. 'Ant. 21,26. Tar. 4,22. Mu'arr.
116,14. repetitum est ex Aram. קרידא Ar. hell. κερ-
ραμίδι; Sachau ad Mu'arr. 52. infr.

آجر » lateres" Náb. 7,16. jam. Freyt recte cum Pers. اُجور contulit; آجر autem, forma non Arabica, ex Aram. אֲגֵרָא Ar. ortum est.

نُمِيَّة » imago" » idolum" Náb. 7,16. [Kám. 318,12.] adhuc non explicatum quod cum rad. Arab. دَمَا non cohaeret, equidem repetitum puto ex Aram. ܕܡܝܬܐ; vide locos a Payne-Smith allatos.

E nominibus suppellectilium peregrinis haec affero.

قنديل Şih. s. v. صيد ex Aram. ܩܢܝܠܐ (C. sine loco sed vid. Jos. Styl. ed. Martin 20. ult.) אַרְגָּלִים Ar. i. e. κἀνδύλα ortum est. cfr. Nöld. M. Gr. XXX.

سراج non ex ipso Pers. چراغ, quod Sachau ad Mu'arr. 21. significare videtur, sed ex Ar. שַׂרְגָּא Ar. ortum esse, equidem puto.

نِبراس Náb. 27,21 jam Freyt. recte cum נַבְרַסָּא contulit. Cfr. etiam ܢܒܪܫܐ C. (locis adde Jos. Styl. ed. Martin 39 ult.). Derivatio voc. Aram. adhuc ignoratur. Sententiam Gesenii, qui ex נַבְרַסָּא et נַבְרַסָּא conflatum esse putat, mutatio formarum ܢܒܪܫܐ et ܢܒܪܫܐ non adjuvat, quum hic lit. ܐ e lit. ܐ orta sit, contrarium autem admitti vix possit.

دَيْسَف (adhuc non explicatum) 'A's. Şih. s. v. ديسف quin idem sit, quod ܕܝܫܝܦ (Payne Smith) דיסקוס Ar. i. e. δίσκος, discus, non dubito. Gauh. recte تشتخوان interpretatur. (non, quod Freyt. dicit, ex hac voce ديسف ortum esse annotat.). Eo quod Arabes دَيْسَف pronuntiandum esse jubent, equidem non offendor. Neque enim ita certum est, 'A'sam revera sic pronuntiasse; immo in sermone Arabico

forma **فَيْعَل** non exstat itaque hanc vocem ad analogiam vocabulorum, quae in **فَيْعَل** formantur (**صَيْقَل**, **فَيْتَق**) pronuntiant. Sic etiam in vocab. **سَيْطَل** Mu'arr. 86. (i. e. situla) priorem pronuntiationem **سَيْطَل** fuisse puto; cfr. etiam **طَيْبَجَن** = *τήγανον*.

قَتَس Sīh s. v. **عِهِم**; Sīh s. v. **حُوف**; Sīh s. v. **نَمْرُق** 'A's. Bēkr 46,14.15. Ham 254,8. idem esse quod **נַמְרָק** Ar. jamdudum cognitum est. Utrumque derivandum est e Pers. *nermak* »mollis" vid. **נַמְרָק** Ar. **نَمْرُق** Mu'arr. 146.

سَاجِنَجَل 'Amrḳ. 48,29 (etiam **جِنَجَل**) scribitur Mu'arr. 78) e Lat. »speculum" corruptum esse, notum est.

سَقُون Nāb. 5,16. vocab. quod formationem non Arabicam ostendit (vide Barth ad *Ta'lab Faṣīḥ* 43.) equidem e **שַׁפְרָא** Ar. **שַׁפְרָא** receptum esse puto. (**سَفَد** verbum denominativum est.) Non pro certo dicam, voces Aramaicas revera Semiticas esse.

مِيَاَجَنَة »malleum quo panni contunduntur" Sīh. s. v. **وجس** significat. Praeter **وجس** etiam **اجس** exstat, verbum denom. a **اَجَانَة** = **انجانَة** derivandum. **انجانَة** e Syr. **ܐܢܝܢܐ** repetitum esse puto (ut **انجاص** = **اَجاص** ex Ar. **אגס**). Quum etiam Hebr. **אגס** (jam in Exod.) exstet, non pro certo ut Lag. G. A. 8. voc. Syr. e lingua peregrina receptum esse dixerim.

כַּאֲנוֹן Kām. 345,3. est Aram. **כַּאֲנוֹן**. Ar. i. e. *καανών*. **بَالَة** Mu'arr. 21,3. est Pers. **پاله**.

E nominibus animalium peregrinis haec affero.

كودن (forma non Arabica) certo repetitum est ex Aram.
 כודנא, כודנא. (Sic etiam Guidi l. l. 24).

عَمَلَج Zuh. 17,10. (Mu'arr. 153.) jam Gauh. vocem Persicam esse dicit.

برذون Tar. Mu'arr. 11,3. equidem ex Aram. כודנא repetitum puto.

جودر 'Amrḳ. 17,6. Mu'arr. 46,12. Tar. App. 9,3. [Beḳr. 252,13] est Pers. کُودر Vull. s. v.

یرغز Nāb. 6,10, Tar. 5,7. *pullus vaccae silvestris* (nondum explicatum) a כודר derivandum puto. cfr. باغز Beḳr. 169 = ב' ש'.

سَنار equidem antiquiorem formam puto, quam سَنور Nāb. 10,9. Quod autem Arabes hanc formam praeferunt, ideo esse censeo, quod forma فَعَرَل in sermone Arab. vulgarior est; cfr. عاتجول, خرنوس, سَنار acceptum est ex Aram. שניא.

E nominibus peregrinis rerum, quae ad animalium cultum pertinent, haec notanda sunt. زَوْج 'Ant. 21,31. (saepius) e אָוּג i. e. ζεύξω repetitum esse cognitum est.

رَسَن 'A's. Mu'arr. 73. Zuh. 17,28. equidem non pro certo ut Arabes, Sachau (ad Mu'arr.) Lag. G. A. 17 e Pers. رَسَن receptum esse dicam. Nam jam Jes. 30,28. רָסָן invenitur; jam hoc tempore Hebraeos voc. Pers. mutuatos esse, equidem vix admittam. Cfr. etiam N. pr. רָסָן Gen. X et أرسان (locus Jemeniticus) Beḳr. 91.

لجَام Zuh. 17,10 'Alḳ. 2,35. Ših. s. v. جَدَا. Ibn Hiš. 31,1. 628,3. jam Arabes (Mu'arr. s. v.) recte a Pers. لُجَام derivarunt.

ورد non genuinam vocem esse, jam Arabes sciunt. (Mu'arr. s. v.). Est Pers. *ward* (Graec. *Φρόδιον*) cujus posteriorem formam جَل i. e. كَل 'A's. Mu'arr. 51,9 adhibet.

De ياسمين 'A's. Mu'arr. 51, 9 vid. Vull. s. v.

قرنفل 'A's. Mu'arr. 78,7, Ham. 274,16 e Gr. *καρυσόφυλλον* ortum esse cognitum est. In hoc voc. error scribendi antiquissimus, quo قرنفل in قريفل corruptum est, latere mihi videtur.

آس 'A's. Şih. s. v. جيد equidem non genuinum, immo ex آسا, آسا Ar. repetitum puto.

كافور Şih. s. v. e Lat. *camphora* ortum est. (سپاٹھ *spatha palmae* repetitum est e Syr. كاهون Bar Ali ed. Hoffm. 4814).

Praeterea quaedam nomina Pers. florum videas in versu 'A'sae Mu'arr. 47,4, qui paene totus Persicus est.

مغفل 'Amrḳ 48,75 (مغفل) Amrḳ. App. 26,3 ab Indis ad Arabes et Aramaeos مغلل venit.

De زجيبيل 'A's. Mu'arr. 78,7 vide Vull. II, 148. Sachau ad Mu'arr. 31.

De انرجة 'Alḳ. 13,6 vide Fleischer ad Levy, Wörterbuch 77^b.

Duo nomina mercatorum Arabes ab Aramaeis receperunt. سفيسير Nāb. 14,6 ex Aram. ספסר Ar. (ספסר verb. denom. Isaac. Antioch. carm. 37, v. 1867) non ex ipso Pers سپسار Sachau ad Mu'arr. 40 ortum puto.

Equidem etiam تاجر 'A's. Şih. s. v. امن et totam radicem تاجر ab Aramaeis repetitam putem. تاجر praecipue oenopo-

lam significat, quod suspicionem movet. Melius * تَجَا, originem Aramaicam ostenderet.

De بيطر Náb. 5,15 (مبيطر) i. q. ܒܝܬܪ i. e. ἰππιατρος vide Sachau ad Mu'arr. Memorandum est, formam بيطر Ših. s. v. melius voc. Graec. respondere.

E nominibus opificum peregrinis haec affero.

اسكاف 'A's. Ših. s. v. راج a rad. Arab. non derivandum mihi ex Aram. ܐܫܟܘܦܐ Ar. repetitum videtur. (أندج) corium, quo sutor utitur, Ših. ib. [Ših. s. v. دوى] est Pers. رند (Vull. II. 55.)

طراز (forma Aramaica Nöld. M. G. 120) Ših. s. v. طرز est ܥܪܙܐ Ar., quod ipsum e Pers. ترز derivandum est. Cfr. Mu'arr. 102.

E nominibus dignitatum peregrinis haec noto.

De مَرزبان Ibn Hiš. 44,14; 45,4; 53,10 vide Sachau ad Mu'arr. 63.

De أسبد 'Ant. App. 13,3 i. e. Pers. *aspebad* vid. Mu'arr. 10 et Sach. ib. 4.

فرانق (nuntius, viae dux) Ibn Hiš. 195,16 jam Freyt. recte a Pers. *parwānak*, Aram. פרונקא Ar. derivavit.

De هيرد 'Amrḳ 20,49; Mu'arr. 154 i. e. Pers. *aēthrapaiti* vid. Sachau ad Mu'arr. 169.

قومس Mu'arr. 117,14 sine dubio ortum est e Lat. »comes».

بطريق 'A's. Bekr. 93,21. Ibn Hiš. 511,15, 628,2 e ܒܫܪܝܩܐ l. i. e. πατριος (cfr. פטריקן Ar.) repetitum est.

E nominibus peregrinis metrorum, nummorum, ponderum haec affero. میل 'A's. Bekr. 245 paenult. repetitum est e صملا Land, Anecd. III, 78,8 (C. sine loco) i. e. *μύλον*.

صاع 'A's. Şih. s. v. عكم [s. v. عذرم] ex Aram. פסד ortum est. (De Syr. حيا vid. Nöld. Z. 30, 768.

De قفیر Zuh. 16,32. i. e. عصبه נרפ vid. Lag. G. A. 81.

De استار 'A's. Mu'arr. 12, cfr. Sachau ib. 7; de قطار Bekr. 570,12. Sachau ib. 55.

دينار Ibn Hiś. 660,4 e Gr. δραχμῶν ortum est; درهم 'A's. Şih. s. v. تحم e ling. Pers. repetitum est. (Forma antiquior voc. درم est *drachm.* Nöld.).

نمی Náb. 14,6 nihil aliud mihi esse videtur, quam لدصه (deest ap. C. sed vid. Jos. Styl. 31,15; 33,8; passim) i. e. *νομισμῶν*.

E nominibus peregrinis, quae ad rem militarem spectant, haec affero. جند 'Alk. 2,24. Pers. gund est Lag. G. A. 24; «ساوړه» equites Persici" Ibn Hiś. 6,61, 44,14. Şih. s. v. سور e Pers. سوار ortum est. Vull. s. v.; بيزيق Bekr. 56,15 e Pers. بيزيق Vull. s. v. repetitum est.

De سنور Ibn Hiś. 598,6; 614,15 [Ham. 352,7; 447,1; Kâm. 220,14] i. q. סנארה vid. Mu'arr. 90, Lag. G. A. 72.

سرد lorica Náb. 7,25, Şih. s. v. ضنّ, Ibn Hiś. 635,3 (idem quod زرد) e Pers. Zered (antiquior forma pro زر Vull. Instit. ling. Pers. I. 33). repetitum est. Vid. etiam الفارسي 'Alk. 5.3. (De his loricis, e lamminis artificiose contextis vide Ammian. Marcell. XXIV. 2, 10; 4,15, 6, 8.

مادى » genus loricarum" Zuh. 17,24. Nâb. 26,7; 'Ant. 22,2 ab Arabibus non recte explicatum mihi videtur. Ibn Doreid in libr. المادى العسل interpretatur: جمعها اللغة. ثم جعلوا الدرود ماذية لصفاتها الرقيق الصافي. Equidem مادى loricas *Medicas* significare censeo. Vid. etiam Tabari Annales. ed. Barth 216,7.

De قردمانى (genus loricarum) Mu'arr. 115. vide Sachau ib. 51.

قونس Nâb. 1,18. Ibn Hiš. 635,3; 707,7; 724,14. pass. sine dubio e Gr. κωνος ortum est.

تسى Tar. 12,8. Sacy Chrest. II. 132,8; 154,1. e תרס i. e. טרסος repetitum est.

نرج N pr. temp. antemuhammed. Kit.-al-ist. 299,6. [Ibn Hiš. 122,4. carmen mihi non genuinum videtur] jam a Freyt. cum Gr. πύργος recte collatum est.

De قصر Nâb. 19,19 i. q. קצר i. e. κάστρον (καλαριον = castrum Jos. Styl. 63,10) cfr. Nöld. Z. 29.423. annot. 3.; خندق Nâb. 27,35. jam Arabes recte cum Pers. كندك (forma antiquior *chandak*) contulerunt.

E nominibus colorum peregrinis haec notanda sunt. ارچوان 'Alk. 1,22. Aram. ארנן et ארנן. Pers. ارچوان cfr. Lag. G. A.

بقم 'A's. Ših. s. v. محما Pers. بقم est; vid. Vull. s. v.

Origo voc. جريال 'A's. Ših. s. v. خمس, Mu'arr. s. v. adhuc non cognita est; cfr. Lag. Symm. 59.

Nomen morbi نفرس 'Amrk. 22,2 certo voc. peregrinum est. Nescio an νέκρωσις conferri possit.

(De ^{درياق} Mu'arr. 68,14 i. e. τὰ Σηριζαῖά vid. Sachau ad Mu'arr. 32.)

E nominibus peregrinis, quae ad rem vinariam spectant, haec affero.

De ^{اسفند} 'A's. Mu'arr. 14. [Bekr. 597,21.] vide Sachau ad Mu'arr. 7.

De ^{ابريق} 'Alq. 13,42; Mu'arr. 18; 'A's. Şih. s. v. ^{صاكا}; Kâm. 263,8. Ham. 561 paenult. [589.21.] vid. Lag. G. A. 7.

^{راوق} Zuh. 1,32. 'A's. Şih. s. v. ^{مر}; Ham. 550,20, adhuc nondum explicatum est. Plurima vocabula, quae formam ^{عكك} ostendunt, e dialectis Aramaicis in ling. Arab. transierunt; sed etiam complures voces Persicae, quarum primitiva forma ^{فاعل} erat, hanc formam acceperunt. Cfr. ^{هاون}, quae forma, quamquam ab Haririo in Durra ed. Thorb. 177 reprobat, tamen antiquior est, quam ^{هاوون}; vid. etiam ^{زاوق} Mu'arr. 76 pro ^{زابق}. Quum igitur etiam forma ^{راوق} exstet (et ipsa at lexicographis reprobata), Arabes hoc vocabulum a Persis recepisse puto. Vid. ^{راوق} Vull. ubi »vinum purum" significat.

^{ناجود} Zuh. 9,7. 'Alq. 13,41. Syr. ^{نجدو} est. Equidem etiam pro ^{נטט} 'Abod. Zâr. 38^b. ^{ננדא} legendum esse putem.

^{קרקפתא} 'Alq. 13,40. [Bekr. 91,4.] ex Aram. ^{קרקפתא} Ar. repetitum puto, quamquam in dialect. Aram. non nisi »cranium" significat.

^{קלד} Nâb. 27,10. Ant. 21,31 a radice Arab. derivanda non est. Equidem Arabes hoc vocabulum ex Aram. ^{קלד} Kal. et Damn. 55,2 ^{קלדא} Ar. mutuatos esse puto. Cum

hac voce Lat. *culullus* Hor. Od. 32. »Dives et aureis mercator exsiccet *culullis* vina *Syra*» mihi cohaerere videtur.

دُن 'A's. Mu'arr. 72, Bekr. 91,4, ex Aram. ܕܢܐ, repetitum puto. (Mand. ܕܢܐ Sidr. R. II. 134,11 invenitur, id quod probat, voc. Syr. ܕܢܐ non ex Arab. دُن ortum esse. Nöld.) ܕܢܐ deest in Ar.; Hai Gâon autem hoc vocabulo utitur in comment. ad Kêl. 3,6. ܕܢܐ ܕܢܐ.

De طَرَجَهَار 'A's. Şih. s. v. طَرَجَهَار vide Dozy Suppléments et de Goeje Glossarium ad Geogr. 287.

حَانُوت Tar. 4,44. Kâm. 459,2. ('Alk. 13,38 حَانِيَّة e Syr. ܚܢܘܬ ortum est. cfr. Lag. Symm. 59. Notandum est, vina Syriaca ante omnia ab antiquis poetis celebrari. cfr. vinum Enderûnicum ܐܠܢܕܪܝܬܝ 'Alk. 1,23. Nâb. 31,7. Vinum e regionibus remotis ad Arabes importabatur. 'Amrḳ. 17,5. Vid. etiam Amm. Marcell. XIV, 4,6, »et plerosque nos vidimus frumenti usum et vini penitus ignorantes».

E nominibus mineralium peregrinis haec affero. كَلْس Kâm. 58,12, quod jam Freyt. recte cum Gr. κλάξ contulit; مَرْمَر Kâm 58,12, sine dubio e Lat. marmor repetitum est; جَرَجِس 'Amrḳ. 22,2 equidem ex Aram. ܓܪܓܝܫܐ, non, ut Arabes 'Mu'arr. s. v. volunt, e Pers. جَرَجِسْت ortum esse puto; ܓܪܓܝܫܐ Ar. a جَرَجِسْت derivandum est.

De زَبَق 'A's. Mu'arr. 94,4 i. e. Pers. زَبَق vide Freyt. s. v.

Duo nomina navium peregrina notanda sunt.

فَرَاقِير النَبِيْط (فَرَاقِير النَبِيْط) Bekr. 46,9. Ham. 726,5, e فَرَاقِير ortum est; Nöld. Orient und Occid. 1,692.

ܒܘܘܫܝ Tar. 4,28 sine dubio cum ܒܘܫܝ Ar. conferendum

est, quod voc. Sachau ad Mu'arr non affert. In Ar. s. v. נציב et נבזי hoc genus navium accuratissime describitur.

(De «*خيزران*» lignum, quo navis impellitur" Nâb. 5.46. vid. Lag. Sym. 59.)

E nominibus peregrinis rerum, quae ad artem scribendi spectant, haec affero.

قِطاس Tar. 4,32 i. q. *ענימפא* Ar. *קטס* ib. i. e. *χαρτης* cfr. Sachau ad Mu'arr. 57.

مِهْرَق Hârith Mu'all. 20. e Pers. *muhraq* *קורק* Ar. (forma recentior «*مهر*» est.) ortum est. cfr. Freyt. s. v.

مَجَلَّة Nâb. Şih. s. v. *جَل* (lectio rejicienda) sine dubio e *عندل* repetitum est.

سَجِسِل equidem sine dubio e Gr. *σιγίλλον* repetitum puto.

خَاتَم Kâm. 363 vocabulum peregrinum censeo. Primum enim forma *فَاعِل* Arabica non est, (cfr. *عَالَم* i. e. *عَالَم*); dein complures formae praeter *خَاتَم* inveniuntur, vid. Kâm. 363 *خَاتَام*, *خَاتِيَام*, *خَيْتَام* (et ipsae non Arabicae), id quod praecipue in vocabulis peregrinis animadverti solet.

نَمَق pulchre scribere Nâb. 7,15 equidem verbum denominativum e. Pers. *nâmak* (cujus recentior forma *نام* est) ortum puto.

قَيْكَل 'A's. ap. Ġaw. Z. 33.216. 'Ant. App. 16.3. sine dubio e *מקל* repetitum est.

«*أبي*» monachus Christianus" 'A's. ib. 215. 'Amrḳ. ap. Guidi l. l. 38. Syr. *ܐܒܝܐܘܢܐ*. Isaac Antioch. ed. Bickell II. 302. est. (Mand. *עביליא* S. R. I. 55. Nöld.)

E nominibus peregrinis, quae ad fidem Christianam pertinent, haec affero. باغوث Nâb. 14,7., forma non Arabica, equidem e Syr. ܒܘܓܘܬ repetitum esse censeo.

عروبة Ših. s. v. ܘܪܘܒܐ, Kit-al-ist. 89,4. ex Ar. ܘܪܘܒܐ Iud. ערובא repetitum puto.

De ناقوس 'Ant. App. 5,1. 'A's. Ših s. v. ܢܘܩܘܫ; id. Z. 33.215. Kâm. 146,5. i. e. ܢܘܩܘܫܐ vid. Sachau ad Mu'arr. 67. Cfr. Revue des deux mondes 1876. 1. 307. et Kit-al-ist. 268. infr.

منارة 'Amrḳ. 48,37. si formam solam spectamus, nihil obstat, quominus mere Arabicum sit; tamen e significatione propria, qua in hoc versu adhibetur, ex Aram. ܡܢܢܐܐ repetitum esse colligam. Vide etiam Guidi 37.

De رسم 'A's. Mu'arr. 72. (Harîrî Durra ed. Thorb. 134.) i. q. رشم vide Nöld. Gött. Gel. Anz. 1871. St. 48. et Z. 1875. 327.

Praeterea ex antiquis carminibus haec vocabula peregrina affero. دست Mu'arr. 61,6; سنڨوك Ših. s. v. ܣܢܩܘܟ, Ibn Hiš. 837,5. 857 ult. (Pers. سنڨوز) ܦܐܪ. 4,66. Nâb. 13,8. verbum denominativum e Pers. *ganḡ* (e quo etiam Aram. ܨܢܩܘܟ, ܨܢܩܘܟ, ܨܢܩܘܟ, ܨܢܩܘܟ, ortum est.) repetitum. (De ܨܢܩܘܟ 'A's. Mu'arr. 22. Aram. ܨܢܩܘܟ vide Nöld. M. G. 185.

De ܨܢܩܘܟ 'Amrḳ. 24,2. i. e. ܨܢܩܘܟܐ, ܨܢܩܘܟܐ vid. Sachau ad Mu'arr. Memorandum est, Tajjitas pronuntiationem ܨܢܩܘܟܐ vocabulo Graeco melius respondentem conservasse, vid. Ših. s. v.

قار Nâb. 3,8. (verbum denominat. قور saepe) i. q. قير e Syr. ܩܝܪܐ i. e. ܩܝܪܐ repetitum est. Sachau ad Mu'arr. 55.

Originem vocabuli كديون Nâb. 20,26. certo definire nequeo. Fortasse vox Persica est; vide vocabula cum يون composita Vull. II s. v.

De نير Nâb. 20,8. vide Nöld. Gött. Gel. Anz. 1868. St. 3,44; ثنيان (« equus qui in certamine secundus advenit ») Nöldeke recte ab Aram. نَمَّانًا derivat.

Iam ad alteram hujus dissertationis partem transeo, ad vocabula in Corano peregrina tractanda. Consentaneum est, vocabula quaedam peregrina, quae jam in antiquis carminibus inveniuntur, etiam in Corano exstare. Sed longe numerosior est pars eorum, quae in Corano primo invenimus. Sunt vocabula, quae Muhammedes cum narrationibus biblicis a Iudaeis et Christianis accepit. Quorum multa speciem quidem habent Arabicam, i. e. ad radicem Arabicam, quod ad formam attinet, referri possunt. Sin autem notionem respicimus, facile a populo ethnico ejusmodi vocabula aliena esse intelligimus. Alia jam formis originem peregrinam ostendunt; alia eo, quod in certis enuntiatis usurpantur, suspicionem movent. In fine nonnulla vocabula afferro, quae equidem in antiquis carminibus non inveni; in Corano revera ea primo occurrere, ideo non dixerim.

A. Vocabula biblica.

In hoc capite vocabula enumerabo, quae e. V. T. ad Syros et Abessynios venerunt, ut in singulis, e qua dialecto ad Arabes transierint, decerni non possit. Idcirco vocab. Arab. voces Hebraicas, Syriacas, Abessynicas appono, quae ei respondent.

مَلَكٌ » angelus" repetitum est e מלאך = מלאַךְ = aeth. mal'ak.

نَبِيٌّ » propheta" (cujus forma antiquior نَبِيٌّ est, Guidi 36.) ortum est e נביא = נבִיאַ = aeth. nabij. Etiam plur. sanus نَبِيّون hoc vocabulum non genuinum esse demonstrat.

قَدَسٌ » sanctificare" e קדש = קדַשׁ = aeth. kadasa repetitum est.

سَبَّحَ in lingua antiqua (*natare*) in Corano *laudare deum* significans e שָׁבַח = שָׁבַחַ = aeth. sabeha repetitum est. Non pro certo dicam, versum ap. Gaw. Z. 33. 215,10 in quo سَبَّحَ et قَدَسٌ traduntur, genuinum esse.

صَامَ in lingua antiqua » quiescere" in Corano *jejunium agere* significat. E צָם = צָםַ = aeth. šâma repetitum est.

صَدَقَةٌ, quod in Corano sensu eleemosynarum usurpatur, e צָדָקָה = צָדָקָה (Dan.) = צָדָקַ = aeth. šadeka ortum puto. Interpretatores Iudaicos vocabulo צָדָקָה hunc sensum attribuisse notum est, vide e. g. LXX. ad. Deut. 6.25. E versionibus Iudaicis haec notio etiam in versiones Christianas transiit, ita ut etiam צָדָקָה eleemosynas significet. In vocabulo صَدِيقٌ, quod antea صَدِيقٌ pronuntiatum esse, persuasum habeo, jam formatio non Arabica originem ostendit peregrinam. E vocabulo צָדִיק = צָדִיקַ = aeth. šadik ortum est.

قُرْبَانٌ e קָרְבַן = קָרְבַנַּ = aeth. kurbân repetitum puto. Omnia vocabula, quae formam قُرْبَانٌ ostendunt, peregrina esse (Sprenger) non pro certo dixerim.

سَبْت *dies Sabbathi* (inde verbum denominativum سَبَت *diam Sabbathi celebrare*) e שבת = מַסַּבֵּה ortum est. (« coria concinnare » Hebr. השבת « amovere » respondit; coria enim eo concinnantur, ut pellis orines amoveantur).

سَبْت sine dubio petatum est e سَب = سَبَا = aeth. mana.

سَبْت in Corano nonnisi in historia Pharaonis usurpatur. E س = مَسَا repetitum puto. Versum 'A'sae Bekr. 46,9 (Mu'arr. 155) non genuinum esse mihi verisimile est.

سَبْت plur. اسباط, quo in Corano tribus tantum Israëlitici significantur (Sih. s.v. اسباط من بني اسرائيل كالثبائل من العرب) e سَبْت = مَسَا ortum est.

سَبْت in lingua antiqua Zuh. 1,23. Tar. 4,12, tabulas navis significans in Corano Moysis tabulas significat. E سَبْت = مَسَا sine dubio repetitum est.

In vocabulis, quae adhuc enumeravi, utrum e textu Hebraico V. T. an e versionibus ejus manaverint, non discernendum est. Quae nunc afferro, Muhammedes certo e versione Aramaica V. T. sive Iudaica sive Christiana sumpsit.

سَبْت in Corano montem Sinai tantum significans e سَبْت = سَبْت receptum est.

سَبْت jam forma non Arabica originem ostendit peregrinam. (Etiam pluralis sanus سَبْت suspicionem movet). Ex Aram. سَبْت = سَبْت ortum est. Praeterea notandum est, phrasin سَبْت رَّبِّ الْعَالَمِينَ phrasi Iudaicae רבן השלמים respondere. سَبْت, quod jam scriptione originem ostendit peregrinam, (Nöld. G. d. K. 255.) e سَبْت = سَبْت ortum est.

In vocabulo **تاب** regula mutationis literarum (Lautverschiebungsgesetz) observata non est. Quum enim haec radix Hebr. **שב** Aramaice **תב**, **זב** sonet, Arabice **تاب** sonare deberet. Quae vox revera exstat, et »*reverti*» significat; **تاب** autem *reverti ad deum*, *poenitentiam ostendere* e **תב** = **זב** repetitum est.

Etiam **مَلَكوت** (forma non Arabica) ex Aram. **מלכותא** = **מלכותא** repetitum est.

طوفان = **טופאן** e **טופאן** ortum est.

In **بيت** regula mutationis literarum observata non est. Nam quum haec radix Hebraice **בוש**, Aram. **בש** (cfr. etiam **רוץ** = **רוץ**) sonet, ultima litera **ت** esse deberet. Praeterea **بيت** sensu accuratissime Aram. **בית** = **בית** respondet, itaque e dial. Aram. repetitum est.

De **فتحار** = **فتحار** vid. Nöld. M. G. 120. Not. 2.

كُرْسِي in Corano thronum dei tantum significans ex Aram. **כורסא** = **כורסא** Nöld. M. G. 128 repetitum est.

Duo vocabula **دِين** et **زَمان** ex Aram. **דינא** = **דינא** et **זמנא** = **זמנא**, quae ipsa e lingua Persica sumta sunt, (Nöld. M. G. 152, et Urwa ibn Alward ed. Nöld. XIII, 1, sunt repetita.

Vocabula Iudaica. a. Hebraica.

سورة, cujus derivationem Arabes ignorant ex Hebr. **שורה** repetitum est. (Nöld. G. d. K. 24).

تَوْرَة (de scriptione inusitata vid. Nöld. G. d. K. 255)

non e dialecto Aramaica (אראמאית Ar. ܐܪܡܝܐ) Chron. Aphraates ed. Wright 22,14) sed ex Hebr. תורה ortum est.

De درس i. e. דרש vid. Geiger Was hat Mohammed etc. 51; de سكينه i. e. שכנה ib. 54; de أحبار ib. 49 [حبر Ga-wâl. ed. Dérenb. 145,8].

Equidem et vocabulum علیون Sur. 83.18,19, de quo commentatores nugantur, (Muhammedes ipse non accurate mihi hanc vocem intellexisse videtur) ex Hebr. עליון repetitum esse puto.

b. Aramaica.

زكوة equidem ex Iud. זכות ortum censeo. זכות quidem in scriptis Iudaicis »meriti» tantum sensu invenitur, quum in Corano زكوة eleemosynarum sensu usurpetur. Sed fortasse Iudaei Arabici זכות sensu eleemosynarum adhibuerunt.

De طاغوت = טעות in Targumis sensu idolorum usurpato vid. Geig. 203.

قییم (forma non Arabica) in Corano semper cum حی conjunctum equidem repetitum puto e קים, quod in phrasi חי קים pervulgare est.

رحمان nomen dei certo ex Iudaico רחמנא, quod deum significat in libris Talmudicis, ortum est. (Forma Syriaca genuina ܪܚܡܢܐ est, ubi ܪܚܡܢܐ invenitur, e voc. Iud. repetitum est). Vid. Nöld. G. d. K. 92 et Zusätze.

De فرقان = פרוקן vide Geiger 56; מתימן e מתימן repetitum esse mihi videtur. Fateor autem, haec duo vocabula non minus bene formis Syriacis ܡܬܝܡܢܐ et ܦܪܩܢܐ respondere.

Vocabula Christiana a. Graeca.

انجيل e Gr. εὐαγγέλιον ortum esse, notum est; item
 ابليس e Gr. διάβολος repetitum esse. سيماء (سيمياء Kâm.
 14,17) e Ind. पितृ petatum esse, mihi verisimile non est;
 tum enim سيمان sonaret. Suspicio, Muhammedem hoc voc.
 a Syro audivisse, qui Gr. σημεῖον fortasse شَمَعْلًا pronuntiavit.

b. Aramaica.

De قسيس = ܩܨܝܣܝܐ vid. Freytag s. v.

نبيء certo e Syr. ܢܒܝܐ repetitum est. ܢܒܝܐ primum
 ovum (بيضنة = ܢܒܝܐ) significat, tum metonymice tholum, deni-
 que aedificium tholo instructum. Vid. etiam Z. 33, 215, 13.

طوبى, quod Arabes (Mu'arr. 103) explicare nequeunt,
 equidem e Syr. ܛܘܒܝ Payne Smith. s. v. repetitum puto.

ܩܨܝܣܝܐ e ܩܨܝܣܝܐ, روح القدس, شمس ortum est.

ܐܒ Sur. 80,31 in antiquis traditionibus apud Baghawium
 vocem incognitam esse refertur. Ex ܐܒܐ = אבא (Dan.)
 receptum est. Nöld.

ܡܫܟܝܢ sine dubio e ܡܫܟܝܢ repetitum est.

ܫܠܝ utrum e Ind. श्लो an e Syr. ܫܠܝ repetitum sit,
 non pro certo dixerim.

Vocabula Aethiopica.

ܬܘܒܝܐ repetitum est e tabôt. Dillmann 560.

ܚܘܪܝܘܢ apostoli respondet Aeth. hawári Dillm. 115;
 مائدة e mâde Dillm. 197 ortum est.

ܡܫܟܝܐ e lingua Aethiopica repetitum esse, jam Arabes

sciunt (Murr. 135,8). Respondet Aeth. *maskât* Dillm. 283.

تبع titulus regum Homeritarum ad radicem *tabea* Dillm. 561. pertinet.

B. Vocabula profana.

تبر *Ših.* غير مضروب. ex Aram. חבר = certo ortum est.

De مرچ = صندل vide Nöld. Gött. Anz. 1868. Stück 2. 44.

Vocabulum قارورة plur. قوارير adhuc nondum satis explicatum est. Memorandum est, in Corano pluralem tantum inveniri قوارير. Speciem habet Aramaicam, vocem autem ei respondentem non inveni. Lingua recentiore قارورة vocabulum pervulgare est, vas vitreum significans.

صراط ex Aram. אסרפא i. e. strata (scil. via) ortum esse, notum est.

كوب equidem ex Lat. *cupa* repetitum puto.

De استبرق = Syr. אסתברק vide Lag. G. A. 13; de voc. فردوس ib. 75, 76. 210. سنجل e Persic. سنک Vull. II. 331. et گل Vull. II. 1011 compositum esse jam Arabes sciunt.

رزق *portio* e Pers. *rōzīk* i. e. diurnum. (Syr. رزق Kal. et Damn. 78,25.) repetitum est. Vid. Lag. G. A. 81. (Zuh. 14,36. Ṭar. 8,3. ubi, haec vox invenitur, spurii mihi videntur.)

E vocabulis in Corano peregrinis jam supra notavi:

کنز, قنطار, دینار, قمیص, ساجل, قنطاس, زوج, قصر, برج, ابريق, جند, ياقوت, مسك, زناجيبيل, سندس, سربال.

I N D E X.

4.	سایری	3.	دخریص	6.	بلاط	11.	اس
21.	سبت	3.	دملوج	22.	بهت	24.	آب
17.	ساجل	6.	دمیة	16.	بوصی	17.	ایبل
3.	سدیل	16.	دن	12.	بیطر	7.	آجار
2.	سدین	7.	دیسف	24.	بیعة	} 8.	آجانة
7.	سراج	4.	رازقی	22.	تاب		انجانة
2.	سربال	15.	راوق	11.	تاجر	12.	اسکاف
13.	سرد	15.	راوق	25.	تبر	10.	اوز
11.	سفسیر	9.	رسن	22.	توریة	9.	باغز
8.	سقود	5.	زبرج	16.	جرجس	18.	باغوث
24.	سلوی	5.	زبرجد	2.	جودیاء	2.	برجد
9.	سنار	23.	زکوة	17.	خاتم	9.	بردون
9.	سنور	10.	ساجور	2.	خمیصة	9.	بیغز

22.	ملكوت	23.	قيوم	3.	قدّام	4.	سبراء
18.	منارة	19.	كديون	10.	فروج	10.	صافور
23.	مهبمن	4.	كرفس	11.	فلفل	20.	صدقة
8.	ميجنة	4.	كرفس	20.	قربان	20.	صدّيق
13.	ميل	25.	كوب	15.	قرفق	10.	صقر
15.	ناجود	8.	كودن	11.	قرفل	12.	طرّاز
14.	نقرس	18.	لص	15.	قلّة	24.	طوبى
17.	نمق	14.	مانقى	7.	قنديل	21.	طور
13.	نمى	6.	ماجلد	25.	قوارير	22.	طوفان
17.	هيكل	17.	ماجلّة	12.	قومس	18.	عروبة
5.	ياقوت	24.	مسكين	14.	قونس	23.	عليون

SENTENTIAE CONTROVERSARUM.

- 1) Errant ii, qui linguam Arabicam semper formas antiquiores, quam Hebraicam ostendere putant; immo interdum lingua Hebraica priores formas servavit.
- 2) Musarr. ed. Sachau p. 54,3 pro حَبِيْبَا teste Ibn-Doreid in جَمِيْرَةُ اللُّغَةِ (Cod. Lugd.) legendum est. حُنَيْبِيَا; p. 61,9 eodem teste تَرْبِيْمَةً pro تَرْبِيْمَةً.
- 3) In Spicil. Syr. ed. Cureton p. 16,2 post لِهَنْمًا legendum est: لِهَنْمًا عَنْ لِهَنْمًا.
- 4) Vocab. المَرْ ex Aram. מַר Ar. = μαρρα repetitum est.
- 5) Operae pretium sit, inquirere, num quae ratio intercedat inter poëtas Arabicos et Hispanicos.